

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., a soudců Mgr. Miroslava Makajeva a Mgr. Lenky Oulíkové ve věci

žalobkyně: nezletilá N. T. V. N., narozená X,
adresa pro ubytování v ČR: X,
zastoupená zákonnou zástupkyní (matkou),
T. L. H. P., narozenou X,
obě státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky,
právně zastoupené advokátem Mgr. Markem Sedlákem,
se sídlem Příkop 8, Brno,

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí,**
sídlem Loretské náměstí 5, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 18. 9. 2018, č. j. 130933-2/2018-OPL,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Průběh správního řízení

1. Ze správního spisu a tvrzení žalobkyně, jež žalovaný nikterak nerozporuje, soud zjistil, že žalobkyně usiluje o trvalý pobyt za účelem soužití rodiny. Způsob podání žádosti o trvalý pobyt za účelem sloučení rodiny byl v době, kdy se žalobkyně tuto žádost pokoušela podat, Velvyslanectvím České republiky v Hanoji (dále též „zastupitelský úřad“) nastaven tak, že si žadatelé sjednají schůzku prostřednictvím e-mailu na e-mailovou adresu viza_hanoi@mzv.cz, přičemž do předmětu e-mailu napíše aktuální alfanumerický kód. Tento kód měl být pravidelně ve stanovený okamžik zveřejňován na internetových stránkách zastupitelského úřadu a být platný do naplnění kapacity; obnovoval se po uplynutí 4 týdnů. V žalobkyní uvedeném případě měl být alfanumerický kód zveřejněn dne 31. 5. 2018 v 11:00 vietnamského času, tedy v 6:00 českého času. V uvedený čas ke zveřejnění nedošlo a podle hlášení, které se na stránkách objevovalo, tak tomu bylo z důvodu chyby na straně zastupitelského úřadu. Asi v 8:00 českého času se asistentce zástupce žalobkyně podařilo webovou stránku zastupitelského úřadu otevřít a zaslat e-mail, kterým si chtěla žalobkyně sjednat schůzku k osobnímu podání své žádosti. Zastupitelský úřad odpověděl, že vzhledem k naplnění kapacity zastupitelského úřadu žalobkyni není možné aktuálně vyhovět. Současně žalobkyni doporučil sledovat webové stránky zastupitelského úřadu, kde jsou pravidelně zveřejňovány aktuální informace o termínu další registrace.
2. Asistentka zástupce žalobkyně zjistila tentýž den po 14:00 českého času, že na webových stránkách zastupitelského úřadu byla zveřejněna nová informace, podle které se z důvodu podezření na manipulaci e-mailového objednávání ruší objednávky zaslané pod alfanumerickým kódem, který žalobkyně již neúspěšně využila, a že v 16:00 vietnamského času (tedy v 11:00 českého času) tentýž den byl zveřejněn nový alfanumerický kód. Asistentka zástupce žalobkyně proto opět podala žádost pod aktuálním alfanumerickým kódem, na kterou rovněž přišla automatická odpověď, že žádosti o termín k osobnímu podání žádosti není možné z kapacitních důvodů vyhovět.
3. S ohledem na to podala žalobkyně dne 12. 6. 2018 spolu s dalšími 35 neúspěšnými žadateli žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti dle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 7. 2018 (dále jen zákon o pobytu cizinců), kterou odůvodnila tím, že systém neumožňuje sjednání schůzky, jelikož jeden den byla žalobkyně dvakrát odmítnuta, ačkoliv žádost podala ve velmi krátkém časovém odstupu od zveřejnění příslušného kódu, a zároveň s ohledem na změnu alfanumerického kódu v jeden den považuje systém za netransparentní.
4. Zastupitelský úřad usnesením ze dne 18. 7. 2018, č. j. 2676/2018-HANOKO-1 (dále jen „prvostupňové usnesení“), žádost žalobkyně zamítl a řízení o žádosti o povolení k trvalému pobytu zastavil. V odůvodnění usnesení zastupitelský úřad uvedl, že odůvodněnými případy, kdy lze dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců upustit od osobního podání žádosti, se rozumí případy hodné zvláštního zřetele, zejména zdravotní důvody, kvůli nimž žadatel momentálně není objektivně skutečně schopen se na zastupitelský úřad dostavit. Takové důvody však žalobkyně nedoložila.

5. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně rozklad, který ministr zahraničních věcí (dále jen „ministr“) napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové usnesení potvrdil. Ministr uvedl, že zastupitelský úřad postupoval v zájmu zachování transparentnosti objednávacího systému, když po zjištění vnějšího zásahu do přístupnosti internetové stránky s kódem vypsané objednávání zrušil a okamžitě vypsál náhradní termín. Dále konstatoval, že objednávací systém umožňuje žadatelům transparentním a objektivním způsobem se objednat k osobnímu podání žádosti o povolení k pobytu, a tudíž nelze uvažovat o porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V rozhodnutí je též uvedeno, že na rozdíl od 31. 5. 2018 a 25. 6. 2018 dne 20. 7. 2018 k žádnému zrušení objednávaných termínů nedošlo (ve dnech 25. 6. 2018 a 20. 7. 2018 se žalobkyně rovněž pokoušela o sjednání termínu – pozn. soudu).

Obsah žaloby

6. Žalobou ze dne 18. 10. 2018 se žalobkyně domáhá zrušení napadeného rozhodnutí. Žalobkyně uvedla, že se dne 31. 5. 2018 dvakrát pokusila sjednat termín k osobnímu podání své žádosti o povolení k trvalému pobytu v souladu s postupem zveřejněným na úřední desce zastupitelského úřadu, ale zastupitelský úřad jí termín schůzky odmítl poskytnout, ačkoliv bez sjednání termínu nemá žalobkyně možnost svou žádost u zastupitelského úřadu osobně podat. Žalobkyně proto požádala v souladu s § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, kterou odůvodnila nemožností sjednat si schůzku k osobnímu podání žádosti z důvodu překážky na straně zastupitelského úřadu; tuto překážku žalobkyně spatřovala jednak v dvojnásobném nevyhovění její žádosti, a jednak v tom, že zastupitelský úřad nemá postup pro sjednání schůzky pod kontrolou, když vlastní pravidla objednávání zveřejněná na svých internetových stránkách nedodržuje. Podle žalobkyně stávající objednávací systém není a zřejmě nebude ani v budoucnosti funkční. Zastupitelský úřad však žádost žalobkyně zamítl a řízení o žádosti žalobkyně o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti zastavil.
7. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně rozklad, o kterém ministr rozhodl napadeným rozhodnutím, se kterým žalobkyně nesouhlasí, neboť podle jejího názoru zastupitelský úřad porušil předvídatelné a běžným žadatelem obvykle splnitelné procedurální podmínky podání žádosti, bez něž žalobkyně nemůže dosáhnout trvalého pobytu v ČR, tedy vyložilo podmínky pro upuštění od osobního podání žádosti nezákonně.
8. Žalobkyně své stanovisko opřela o rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016–52 a č. j. 7 Azs 227/2016–36, kde soud opakovaně zdůrazňuje, že každý, tedy i cizí státní příslušníci, resp. žadatelé o pobytové oprávnění, mají právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny (právo na přístup ke správnímu orgánu). Toto právo v sobě zahrnuje předvídatelné a běžným žadatelem obvykle splnitelné procedurální podmínky podání a vyřízení žádosti, k nimž je nutno počítat i možnost podat žádost v reálném čase a lidsky důstojným způsobem, například bez nutnosti obracet se na neoficiální zprostředkovatele. Žalobkyně se dovolává též rozsudku NSS ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010–106, podle něž důvodem pro prominutí osobního podání žádosti mohou být i překážky na straně zastupitelského úřadu, spočívající například v jeho nedostatečné kapacitě.
9. Žalobkyně upozornila rovněž na to, že ke stejné situaci jako dne 31. 5. 2018 došlo i ve dnech 25. 6. 2018 a 20. 7. 2018 (již po podání žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu), kdy se žalobkyně rovněž pokoušela sjednat si termín pro podání žádosti. Tato situace se při sjednávání termínů tedy

opakuje a po žalobkyni nikdo nemůže chtít, aby se každé čtyři týdny pokoušela sjednávat termín bez záruky, že jí bude poskytnut. Žalobkyni totiž hrozí, že se roky bude marně pokoušet sjednat termín, aniž se jí podaří podat osobně žádost o povolení k trvalému pobytu.

10. Žalobkyně dále namítla, že postup zastupitelského úřadu je v rozporu s cílem směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice o právu na sloučení rodiny“). Členské státy mají právo provádět s žadateli osobní pohovory a jsou rovněž oprávněny vyžadovat, aby rodinný příslušník žadatele v době podání žádosti a řízení pobýval mimo území členského státu. Členské státy však nejsou oprávněny podmiňovat zahájení řízení tím, že žádost osobně podá přímo žadatel a navíc jen za splnění další podmínky (úspěšného) sjednání termínu k osobnímu podání. Postupy znesnadňující, či dokonce znemožňující zahájení řízení jsou v rozporu s čl. 3 odst. 5 směrnice o právu na sloučení rodiny. Žalobkyně dovozuje, že pokud by směrnice umožňovala vyžadovat sjednání termínu pro podání žádosti, stanovila by to výslovně, jako tak činí v případě krátkodobých víz nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. 7. 2009, o kodexu Společenství o vízech (dále jen „nařízení“). I v případě krátkodobých víz má pak žadatel záruku včasného podání žádosti, když podle čl. 9 odst. 2 nařízení se schůzka zpravidla uskuteční do dvou týdnů od data, kdy o ni bylo požádáno.
11. Spolu s žalobou žalobkyně soudu předložila kopie odeslaných e-mailových zpráv, jež byly dne 31. 5. 2018 v 7:44 a v 14:22 odeslány z e-mailové adresy X@X.cz na adresu visa_hanoi@mzv.cz, a následných automatických odpovědí na tyto zprávy, z nichž se podává, že žádosti žalobkyně není možné s ohledem na naplnění kapacity zastupitelského úřadu vyhovět.

Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že postup zastupitelského úřadu dne 31. 5. 2018 nepředstavoval překážku na straně zastupitelského úřadu, která by odůvodňovala upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Uvedl, že včasné zveřejnění alfanumerického kódu bylo znemožněno výpadkem elektrického proudu. Následně bylo zjištěno, že 60 volných slotů bylo obsazeno již v době, kdy docházelo k editaci webových stránek. Proto byl následně vypsán termín nový. Tento postup měl zajistit co nejvyšší možnou míru transparentnosti a rovný přístup k uchazečům.
13. Podle žalovaného rovněž není uvedený postup v rozporu se směrnicí o právu na sloučení rodiny, neboť volbu formy a prostředku k dosažení sloučení rodiny ponechává směrnice o právu na sloučení rodiny vnitrostátním orgánům. Nadto v článku 5 odst. 2 počítá s oprávněním členského státu stanovit povinnost osobní přítomnosti pro podání žádosti. Ze skutečnosti, že v případě nařízení unijní zákonodárce stanovil lhůtu, do které má být zpravidla uskutečněna schůzka k osobnímu podání žádosti, lze *a contrario* dovodit, že v případě žádosti o sloučení rodiny není taková lhůta stanovena. Předmětem směrnice je na rozdíl od nařízení pobyt za účelem společného rodinného života, tedy dlouhodobého svazku, čemuž odpovídá nepoměrně delší doba předpokládaného pobytového řízení (9 měsíců ode dne podání žádosti s možností prodloužení).
14. Nedošlo ani k porušení práva žalobkyně na spravedlivý proces. Úprava byla přijata pro splnění primárního účelu zajistit, aby zastupitelské úřady v destinacích s vysokým počtem potencionálních žadatelů o pobytové tituly byly s ohledem na jejich velmi omezenou kapacitu schopny efektivně zorganizovat výkon vízové agendy, konkrétně realizaci požadavku osobního podání žádosti žadateli.

Posouzení žalobních bodů

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal. Soud ve věci rozhodoval bez jednání, jelikož účastníci s tímto postupem vyslovili souhlas v intencích § 51 s. ř. s.
16. Na úvod soud předesílá, že rozsudkem ze dne 14. 10. 2020, č. j. 43 A 135/2018- 35, zamítl žalobu ve skutkově i právně obdobné věci, ve které se zabýval důvodností žaloby podané dalším ze skupiny 36 žadatelů, mezi nimiž byla i žalobkyně. Tato skupina žadatelů podala prostřednictvím jednoho právního zástupce zcela totožnou (hromadnou) žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Přijaté závěry soudu jsou plně aplikovatelné i v této věci.
17. Ve věcech dalších žadatelů z téže skupiny navíc již opakovaně rozhodoval NSS. Rozsudkem ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 217/2019–32, NSS na základě kasační stížnosti žalovaného zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2019, č. j. 25 A 111/2018–38, jelikož neakceptoval jeho závěr o nutnosti vyhovět žádosti žalobce o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti v situaci, která se odehrála dne 31. 5. 2018 obdobným způsobem, jako tomu bylo v případě žalobkyně v této věci. Závěry citovaného rozsudku NSS byly dále potvrzeny v rozsudcích NSS ze dne 12. 5. 2020, č. j. 5 Azs 456/2019 - 33, ze dne 30. 10. 2020, č. j. 3 Azs 75/2019 - 43, a ze dne 27. 11. 2020, č. j. 3 Azs 74/2019 - 38.
18. Soud dospěl k závěru, že závěry NSS jsou plně aplikovatelné i v této věci a neshledal důvod se od nich odchýlit, a proto tam uvedené závěry pro potřeby nyní projednávané věci přebírá.
19. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců *žádost o udělení dlouhodobého víza s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně. Podle odstavce 3 věty první a druhé téhož ustanovení zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.*
20. Podle § 169f zákona o pobytu cizinců je žadatel *povinen si předem sjednat termín osobního podání žádosti o udělení dlouhodobého víza nebo žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo trvalému pobytu způsobem, který zastupitelský úřad zveřejní na své úřední desce.*
21. NSS již dříve vyložil (srov. zejména rozsudek rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016–52), že zakotvení povinnosti osobního podání žádosti o povolení k taxativně vymezeným pobytům není nesouladné s ústavně zaručeným právem domáhat se stanoveným postupem svého práva u správních orgánů (čl. 36 odst. 1 Listiny). Zejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti, není důvodu o ústavní konformitě povinnosti osobního podání žádosti o

některá povolení k pobytům či o některá víza jakkoli pochybovat. Pokud však stát stanovil povinnost osobního podání žádosti, je po něm současně nutno požadovat, aby pro žadatele o pobyty či víza vytvořil adekvátní podmínky, za kterých mohou takto stanovenou povinnost splnit. Uvedenou povinnost totiž stát nesmí zneužívat k jiným účelům, než kvůli nimž byla do zákonné úpravy vtělena, zejména ji nesmí zneužívat ke svévolnému faktickému bránění žadatelům své žádosti vůbec podat, a tím k faktickému znemožnění ucházet se o pobytová oprávnění v České republice. V rozsudku rozšířený senát NSS dále konstatoval, že „[j]e na veřejné správě, jakým způsobem ‚technicky‘ uspořádá vyřizování žádostí o nejrůznější pobytová oprávnění tak, aby byla schopna je za přiměřených nákladů zvládat. Musí však v každém případě umožnit žadatelům takové žádosti v přiměřeném časovém horizontu a lidsky důstojným způsobem podat. Je na veřejné správě, zda ke splnění tohoto úkolu využije informační technologie, víceetapňovou proceduru posuzování žádostí, prvky náhodného výběru, nástroje ekonomické regulace (správní poplatky v citelné výši) anebo kombinaci některých z těchto či jiných nástrojů. Zvolené nástroje však musí být založeny na racionálních a férových pravidlech a umožňovat průběžnou i následnou kontrolu toho, že nejsou zneužívány či používány svévolně“.

22. Jak NSS konstatoval v rozsudku ze dne 30. 8. 2012, č. j. 8 As 90/2011–62, „žadatel o vízum, jakkoli nemá právní nárok na vstup do České republiky, má právo na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny) při vyřizování žádosti o takový vstup. Toto právo v sobě zahrnuje především předvídatelné a běžným žadatelem obvykle splnitelné procedurální podmínky podání a vyřízení žádosti, k nimž je nutno počítat i možnost podat žádost v reálném čase a lidsky důstojným způsobem, například bez nutnosti obracet se na neoficiální zprostředkovatele.“ Cizinci tudíž mají právo podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu. Toto právo však může být, jak NSS uvedl v citovaném rozsudku, podmíněno předchozím splněním procedurálních podmínek, mezi něž patří také povinnost sjednat si termín osobního podání žádosti. Sjednávání termínů musí nutně odrážet a zohledňovat na straně jedné organizační, technické a personální možnosti daného zastupitelského úřadu a na straně druhé výši poptávky po těchto termínech (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2018, č. j. 5 Azs 312/2017–33).
23. Pro nyní projednávanou věc je podstatné, že v době, kdy žalobkyně usilovala o podání žádosti o trvalý pobyt, byl systém sjednávání termínů nastaven tak, že žadatelé byli povinni sjednat si schůzku prostřednictvím e-mailu zaslaného na adresu visa_hanoi@mzv.cz. Do předmětu e-mailové zprávy bylo třeba napsat aktuální alfanumerický kód, který platil do naplnění kapacity a obnovoval se po uplynutí čtyř týdnů. Ke zveřejnění nového alfanumerického kódu došlo mj. též 31. 5. 2018, tedy v den, kdy se o sjednání termínu ucházela i žalobkyně.
24. Ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v sobě zahrnuje „nejen správní uvážení, ale kombinuje je s neurčitým právním pojmem ‚odůvodněný případ‘. Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoliv. Míra ‚uvážení‘ správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitého právního pojmu s sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá.“ (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018–22). Výklad pojmu „odůvodněný případ“ a podřazení zjištěného skutkového stavu tomuto

pojmu je tak v obecné rovině věci výkladu neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na zjištěný skutkový stav, nikoliv předmětem správního uvážení, a proto podléhá úplnému soudnímu přezkumu (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 6. 2019, č. j. 5 Azs 234/2018–43).

25. Podat žádost o taxativně zákonem vymezené pobyty jinou formou než osobním podáním je výjimečná možnost a bude se jednat především o případy, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné (srov. rozsudky NSS ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015–36, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015–67, či ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016–37). Žadatel musí rovněž uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem“, v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (rozsudek NSS č. j. 10 Azs 219/2015–67). V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010–106, NSS konstatoval, že „[p]rostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“ V již citovaném rozsudku č. j. 9 Azs 213/2018–22 NSS upřesnil, že „odůvodněný případ“ není redukován pouze na existenci omezení způsobených zdravotním stavem, ale může jít rovněž o situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena; lze uvažovat i o situaci, kdy samotný zastupitelský úřad může mít např. natolik závažné provozní problémy, že nebude možné jej osobně navštívit. V každém případě je ovšem třeba individuálně a zejména poctivě zvážit celkovou dobu, po kterou cizinec neúspěšně usiloval o sjednání termínu osobního podání žádosti, jakož i jiné důležité faktory (typ žádaného pobytového titulu, osoba žadatele, věk, zdravotní stav, rodinné pouto v ČR a mnoho jiných).
26. NSS v již citovaném rozsudku č. j. 1 Azs 217/2019–32, jímž rozhodl ve zcela shodné věci jiného žalobce zastupovaného týměž zástupcem, zdůraznil, že žalobce neprokázal, že by byl dlouhodobě neschopen podat žádost o trvalý pobyt, pokud doložil pouhé dva neúspěšné pokusy o sjednání termínu osobního podání žádosti, které proběhly během jednoho dne (31. 5. 2018), přičemž druhý pokus o registraci mohl během tohoto dne žalobce využít jen proto, že první vlnu registrace musel zastupitelský úřad z důvodu vnějšího ovlivnění systému anulovat. Fakticky tak šlo pouze o jeden „řádný“ pokus o sjednání termínu schůzky. I v nyní posuzované věci žalobkyně takto postupovala, a proto i v jejím případě nelze než konstatovat, že usilování nebylo nepřiměřeně dlouhé.
27. Žalobkyně zmínila ještě dva následné neúspěšné pokusy o registraci (25. 6. 2018 a 20. 7. 2018), kdy mělo dojít k opakování popsané situace. Tyto následné pokusy však nebyly předmětem žádosti (žalobkyně je provedla až po podání předmětné žádosti), a proto nejsou pro posouzení věci relevantní (srovnej rozsudek NSS ze dne 12. 5. 2020, č. j. 5 Azs 456/2019 – 33).
28. NSS dále v rozsudku č. j. 1 Azs 217/2019–32 vyjádřil nesouhlas s názorem Krajského soudu v Ostravě, že na základě zjištěných skutečností o fungování systému sjednávání schůzek je nutno tento systém hodnotit jako netransparentní, nepředvídatelný a neumožňující následnou kontrolu. Systém pro sjednávání termínů nebyl k 31. 5. 2018 nastaven způsobem, který popsal Krajský soud v Ostravě. Uchazeči o sjednání termínu nebyli „nuceni“ k neustálému kontrolování webových stránek zastupitelského úřadu. Skutečnost,

že byl dne 31. 5. 2018 zveřejněn mimo předem stanovenou hodinu a den nový alfanumerický kód, byla podle tvrzení ministra zapříčiněna vnějším ovlivněním systému sjednávání schůzek. Takto mimořádná situace, která vedla k nutnosti „anulovat“ výsledky sjednávání termínů na základě původního kódu, podle NSS odůvodňuje též další postup zastupitelského úřadu, který bezprostředně po odstranění problémů zveřejnil ještě v týž den nový alfanumerický kód. Nešlo tedy o dřívější zveřejnění kódu, jak namítali v inkriminované i v nyní projednávané věci žalobci (podle nastavených pravidel měl být nový kód zveřejňován každé čtyři týdny), ale o nahrazení kódu, který byl téhož dne již jednou zveřejněn.

29. NSS v rozsudku č. j. 1 Azs 217/2019–32 dále uvedl, že situace, která se v souvislosti se sjednáváním schůzek odehrála dne 31. 5. 2018, nebyla standardní, opakovaná, a tedy ve své podstatě nijak necharakterizovala daný systém sjednávání. Tento systém byl obecně (za standardních podmínek) nastaven tak, že uchazeči dopředu věděli o přesném datu a hodině, kdy bude zveřejněn nový alfanumerický kód. Obecné závěry, že systém nebyl transparentní a neumožňoval sjednat si schůzku lidsky důstojným způsobem v přiměřeném čase, tak proto dle NSS nemohly obstát. Jednak proto, že z posouzení fungování systému v průběhu jednoho jediného dne nelze takto obecné závěry vůbec dovodit; dále pak situace vzniklá v tento den byla nestandardní, a neodpovídala proto obecným charakteristikám systému tak, jak byl nastaven a jak následně též fungoval.
30. Jak již zdejší soud výše zdůvodnil, tyto závěry současně zcela dopadají též na posouzení nyní napadeného rozhodnutí, a proto na ně soud plně odkazuje.
31. Postup zastupitelského úřadu neodporoval ani směrnici o právu na sloučení rodiny, jak žalobkyně namítala. Z této směrnice vyplývá obecný požadavek na průhlednost a spravedlnost procesních pravidel, tento požadavek však naplněn byl. Zastupitelský úřad není povinen zaručit žadateli poskytnutí termínu ihned při prvním pokusu o registraci. Všichni žadatelé jsou ve stejné výchozí pozici a registrace fakticky probíhá formou časové soutěže, tudíž je na žadatelích, aby se pokusili zaregistrovat co nejdříve. Omezení kapacit je při zachování umožnění registrace v přiměřené době souladné se směrnicí o právu na sloučení rodiny. Možnost registrace v přiměřené době je pak zaručena případným upuštěním od povinnosti osobního podání ve výjimečných případech, kdy se žadatelům ani přes velkou snahu opakovaně nepodařilo zaregistrovat před naplněním kapacity úřadu (viz výše citovaný rozsudek NSS č. j. 5 Azs 456/2019 - 33, bod 14).

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

32. Lze tedy shrnout, že s ohledem na skutková zjištění učiněná v souzené věci a výše citované závěry NSS, s nimiž se zdejší soud ztotožnil, nelze přisvědčit žalobkyni, že napadené rozhodnutí
a jemu předcházející prvostupňové usnesení byla vydána v rozporu s příslušnými ustanoveními zákona o pobytu cizinců, se směrnicí o právu na sloučení rodiny či s ústavním pořádkem České republiky. Žalobní body jsou tak nedůvodné, a protože soud nezjistil žádné vady napadeného rozhodnutí, k nimž by byl povinen přihlídnout i bez námítky, žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
33. Nad rámec odůvodnění soud zdůrazňuje, že pokud by se v případných dalších řízeních ukázalo, že se situace s nezveřejněním alfanumerického kódu dle předem daných podmínek pravidelně opakuje, logicky by takovou situaci již neposuzoval jako výjimečnou. Pokud by

následkem těchto opakujících se „mimořádných situací“ byla faktická netransparentnost či neférovost systému, případně nemožnost žadatelů sjednat si termín osobního podání žádostí v přiměřené době a lidsky důstojným způsobem, logicky by se mohlo lišit též jeho celkové hodnocení předmětného systému objednávání.

34. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost a ostatně je ani nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 5. března 2021

Mgr. Tomáš Kocourek, Ph.D., v. r.
předseda senátu